

TURISTEKONOMISK RAPPORT LALANDIA

På uppdrag av Motala kommun

HUI
RESEARCH

Innehåll

Bakgrund.....	2
Rapportens syfte och mål	2
Metod.....	3
Definitioner	3
Upptagningsområde och besöksvolym	4
Konsumtion.....	5
Nulägesanalys av turismen i Motala kommun	7
Nuvarande turismekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av turismen i Motala kommun 2016.....	7
Gästnattsutvecklingen i Motala kommun.....	8
Resultat.....	10
Prognos samhällsekonomiska effekter på sysselsättning och skatteintäkter	13
Sysselsättning.....	13
Sysselsättning under uppbyggnadsfasen	16
Kommunala skatteintäkter till följd av ett ökat inkomstskatteunderlag.....	16
Statliga skatteeffekter till följd av utländska turisternas konsumtion	18
Sekundära och katalytiska effekter.....	19
Effekter under idé- och planeringsfasen.....	20
Effekter under uppbyggnadsfasen.....	20
Positiva effekter för besöksnäring, handel och övrigt näringsliv	20
Stärker platsens varumärke och attraktionskraft.....	20
Språngbräda och arbetstillfällen för ungdomar.....	20
Sammanfattning och reflektioner	21

Bakgrund

Lalandia är namnet på två semesteranläggningar i Danmark som ägs av Parken Sport & Entertainment i Köpenhamn. Den ursprungliga Lalandia-anläggningen, öppnad 1988, är den vid Rødbyhavn på Lolland. Den andra ligger i Billund på Jylland och öppnades den 24 april 2009.

Lalandia A/S har långt gångna planer på att etablera en familjeinriktad Lalandia center i Varamobaden i Motala kommun. Beräknad invigning är 2021. En anläggning i Motala skulle innebära koncernens första anläggning utanför Danmarks gränser.

Motala har idag flera kända varumärken inom besöksnäringen. Vätternrundan, Göta Kanal och Varamobaden som attraherar svenska och internationella besökare till kommunen. Utöver den traditionella turistsäsongen finns det ledig kapacitet. Etablering av en året-runt anläggning som Lalandia kommer att föra med sig en jämnare säsongsfördelning av turister över året för bättre nyttjande av personal och resurser.

Den planerade investeringen i besöksanläggning beräknas uppgå till en miljard kronor. Anläggning ska ligga på området omkring nuvarande Folkets park och Varamobaden. Förutom det stora inomhusvattenlandet Aquadome planeras 550 semesterhus med sammanlagd 3 000 bäddar och restauranger med kapacitet för 700 gäster. Utöver boende, restaurangverksamhet och butiker, planeras anläggningar för olika former av sport- och nöjesaktiviteter.

Syftet med investeringen är att tillföra fler och nya reseanledningar för att förlänga den befintliga sommarsäsongen men även skapa nya säsonger, främst helger under höst, vinter, vår och på så sätt öka intäkterna och fördela de jämnare över året. Investeringar av den här storleken främjar vanligtvis hela regionens attraktionskraft och kan antas ge fler besökare som ger ökad turismomsättning i många näringar vilket i sin tur leder till ökad sysselsättning och skatteintäkter.

Rapportens syfte och mål

HUI Research har fått i uppdrag att analysera, beräkna och redovisa marknadspotential och etableringseffekter som ett beslutsunderlag för etableringsplanering och diskussioner med intressenter kring samverkan, partnerskap och medfinansiering inför den fortsatta utvecklings- och etableringsprocessen. Detta görs genom att identifiera upptagningsområden och beräkna marknadspotential för tillresande besöksvolymen samt målgruppsanalys och besöksprofil. Bedömning görs av regionala och nationella upptagningsområden samt utlandsmarknader med störst potential. Med detta som underlag kommer HUI Research att göra en prognos över vilka adderade direkta turismekonomiska effekter investeringen leder till i termer av turismomsättning, sysselsättning och skatteintäkter för Motala kommun. Ett resonemang kommer även att föras i slutet av rapporten kring indirekta och katalytiska effekter denna typ av anläggning kan få för kommunens och regionens attraktionskraft.

Metod

Detta avsnitt syftar till att förklara på det sätt HUI Research gått tillväga för att räkna ut den turismekonomiska effekten av att etablera Lalandia i Motala kommun. Den turismekonomiska omsättningen påverkas av antalet turister, konsumtionen per person och dygn samt turisternas vistelselängd på destinationen. I våra beräkningar tas enbart hänsyn till turisternas konsumtion i Motala kommun. Biljettintäkter ingår i den turismekonomiska omsättningen och tillhandahålls av Lalandia A/S. Även uppskattade besökssiffror tillhandahålls av Lalandia A/S.

En prognos av den turismekonomiska omsättningen görs utifrån underlag från Lalandia A/S och HUI Researchs databaser kring turism samt mångåriga strukturkunskap.

Inledningsvis definieras ett antal begrepp som används i rapporten.

Definitioner

Besök – Ett besök definieras som en inpassering till Lalandias vattenpark.

Besökare – En besökare definieras som en person som befinner sig i Motala kommun och gör ett eller flera besök på Lalandia. Det är viktigt att poängtera att en besökare kan göra flera besök på Lalandia över flera dagar.

Turist – En turist är en person som inte permanent är bosatt i Motala kommun. En turist ger upphov till turismekonomisk omsättning.

Turismekonomisk omsättning – Omsättning som uppkommer till följd av turisternas konsumtion på Lalandia eller i Motala kommun. Turismekonomisk omsättning beräknas på den konsumtion av varor och tjänster som personer har när de definieras som turister. Enligt FN och den internationellt vedertagna definitionen omfattar turism "människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften." Definitionen omfattar därmed i princip alla aktiviteter och den konsumtion som är direkt kopplade till resan. Ett förenklat sätt att kategorisera turisternas konsumtion är att säga att det rör sig om att resa, äta, bo, göra och handla.

Årsverken – Ett mått på hur många personer som teoretiskt väntas anställas till följd av en ökad omsättning i kommunen.

Upptagningsområde och besöksvolym

Ju längre bort från marknaden ett besöksmål ligger, desto större måste dess attraktionskraft vara för att lyckas locka besökare. Ett besöksmål påverkas även av hur konkurrensen om samma besökare ser ut, och människor som bor eller vistas som turister.

De geografiska områden varifrån människor kan förväntas resa för att besöka vattenlandet kallar vi för upptagningsområden. Vår bedömning är att Lalandia kommer att attrahera besökare från följande upptagningsområden:

- **Lokalt upptagningsområde**
Motala kommun
- **Primärt regionalt upptagningsområde**
Östergötlands län exklusive Motala
- **Sekundärt upptagningsområde**
Övriga Sverige och utlandet

I framtagandet av upptagningsområde och besöksvolym har Lalandia A/S varit behjälpliga. Ungefär 650 000 besök uppskattar Lalandia A/S väntas göras på vattenparken i Motala kommun. Dessa besök är inte enbart turistiska utan vissa besök kommer också från närområdet dvs. lokalinvånare.

Den lokala marknaden kommer att generera besökare till Lalandia men eftersom dessa besökare inte är turister kommer de inte bidra till turismomsättningen i Motala kommun och finns därmed inte med i de turistekonomiska beräkningarna. Ungefär 52 500 besök görs av denna grupp. Som ett exempel är det omräknat omkring 17 500 Motalabor, både barn och vuxna, som i genomsnitt gör tre besök på vattenlandet per år.

Besökare från det primära och sekundära upptagningsområdet räknas som turister och skapar därför en turismomsättning i samband med sin vistelse i Motala kommun. Denna grupp är mer differentierad än det lokala upptagningsområdet.

Lalandia A/S väntar sig att ungefär 97 500 turister gör dagbesök på Lalandia, alltså besök från turister permanent bosatta utanför Motala kommun som väntas köpa en biljett till Lalandia under en dag. Av dessa uppskattas 45 000 besöka komma från det primära regionala upptagningsområdet (Östergötland läns övriga kommuner) och därmed bedöms göra ett besök på Lalandia och Motala över dagen för att sedan åka hem utan att övernatta i Motala kommun.

De övriga 52 500 besöken är från så kallade långväga turister från det sekundära upptagningsområdet (Övriga Sverige och utlandet). Dessa antas övernatta på andra anläggningar än Lalandias egna. De uppskattas stanna två dagar i Motala kommun, vilket ger 26 250 unika besökare.

Förutom dagbesöken kommer byggandet av vattenparken öka antalet övernattningsnätter i Motala kommun dramatiskt. Lalandia A/S har uppgett att antalet övernattningsnätter på deras anläggning väntas uppgå till 500 000 första verksamhetsåret. Tio procent av dessa besökare förväntas vara affärsresenärer, medan 90 procent är fritidsresenärer. En besökare väntas övernatta två nätter vilket medför att antalet besökare i denna kategori uppgår till 250 000¹.

Tabell 1 Antal besök, besökare och turister till Lalandia

	Besök	Besökare	Turister
Lokala besökare	52 500	17 500	0
Primärt upptagningsområde	45 000	45 000	45 000
Sekundärt upptagningsområde	552 500	276 250	276 250
Totalt	650 000	338 750	321 250

Konsumtion

Enligt Lalandia kommer vattenlandet ha ett innehåll som främst är riktat till familjer med barn. Denna grupp är givetvis diversifierad, dock finns det vissa gemensamma drag hos denna målgrupp. En central faktor för denna beräkning är konsumtion, där barnfamiljer generellt placerar sig på en något lägre konsumtionsnivå än en grupp av enbart vuxna. Barnfamiljer brukar ofta njuta av olika sorters rabatter, till exempel barnmenyer eller gratis inträde till olika aktiviteter eller attraktioner för barn.

Det finns ett antal faktorer som avgör hur höga eller låga snittutlägg blir när en turismekonomisk undersökning görs. En av de viktigaste faktorerna är vilken sorts sammansättning av människor som kan tänkas göra en resa till destinationen. I detta fall är det primärt ämnat för barnfamiljer, vilka generellt har lägre snittutlägg per person än grupper av vuxna personer. Att övernattningsnätterna sker i stugbyar gör också att utläggerna sjunker något, då dessa boenden generellt sett har ett lägre pris än andra kommersiella boendeformer, såsom hotell, pensionat och vandrarhem. Vår databas över utlägg visar också att personer som bor på andra sätt än på hotell generellt lägger mindre på restaurangbesök.

De schabloner för dygnskonsumtion som använts i analysen är baserade på mätning av svenska fritidsresenärers konsumtion under sommaren i Östergötlands län samt på uppgifter om de planerade verksamheterna på Lalandia såsom butiker, restauranger, inomhus- och utomhusaktiviteter. HUI Research gör årligen en stor undersökning över svenskars resande där vi bland

¹ 500 000 övernattande/2 nätter = 250 000 besökare

annat ställer frågor kring deras utlägg. På så sätt får vi en god bild över dygnsutläggen i Östergötlands län och utlägg vid rekreationsresor och vistelser vid nöjesparker. Observera att utläggstalen i tabellen nedan är exklusive entré men inklusive utlägg för måltider och annat ätbart på anläggningen för övernattande turister på Lalandia. Då information om utländska turisternas konsumtion saknas görs antaganden att de spenderar lika mycket pengar som de övernattande svenska turisterna per dygn och person.

Tabell 2 Snittutlägg för övernattande turister och dagsturister till Lalandia

	Snittutlägg
Övernattande turister	720 kr per dygn*
Dagsturister	450 kr per dag*
Genomsnittligt dygnsutlägg	696 kr per dygn*

*)Källa: Swedish Tourism Survey, 2016

Den genomsnittliga konsumtionen per person och dygn är beräknad att bli cirka 700 kronor per dygn och person. Detta kan jämföras med den STS-rapport för Motala kommun som HUI levererade i Maj 2017. Rapporten presenterar dygnskonsumtion för Östergötlands län för dagsturister, övernattande turister och ett genomsnitt för alla turister. Kommersiellt övernattande turister har en genomsnittlig dygnskonsumtion om 960 kronor. Anledningen till att den genomsnittliga dygnskonsumtionen är lägre i denna rapport är framförallt på grund av skillnaden i boendeform. Dygnskonsumtionen i STS-rapporten är till största del influerad av en hög andel hotellboende. Hotellvistelser är generellt sett mer kostsamt än andra kommersiella boendeformer och således bedömer HUI att snittutläggen kommer vara något lägre för Lalandia än genomsnittet för länet. Ytterligare en faktor som påverkar dygnskonsumtionen generellt är att Östergötlands läns turistikrona domineras av varuhandel, vilket enligt vår bedömning inte kommer vara fallet för Lalandia. Besökarna kommer primärt vistas på Lalandias område där shopping och varuhandel har en sekundär karaktär i form av souvenirer och liknande. Grupper är en relativt liten del av de besökande, men består också av olika besökstyper. Lalandia väntar sig att vissa företag kommer vistas på Lalandia som en slags konferens, men också sportklubbar och andra föreningar. Då företag generellt har en hög dygnskonsumtion och sportklubbar generellt har låg dygnskonsumtion gör vi bedömningen att de också inryms i det snittutlägg för övernattande turister.

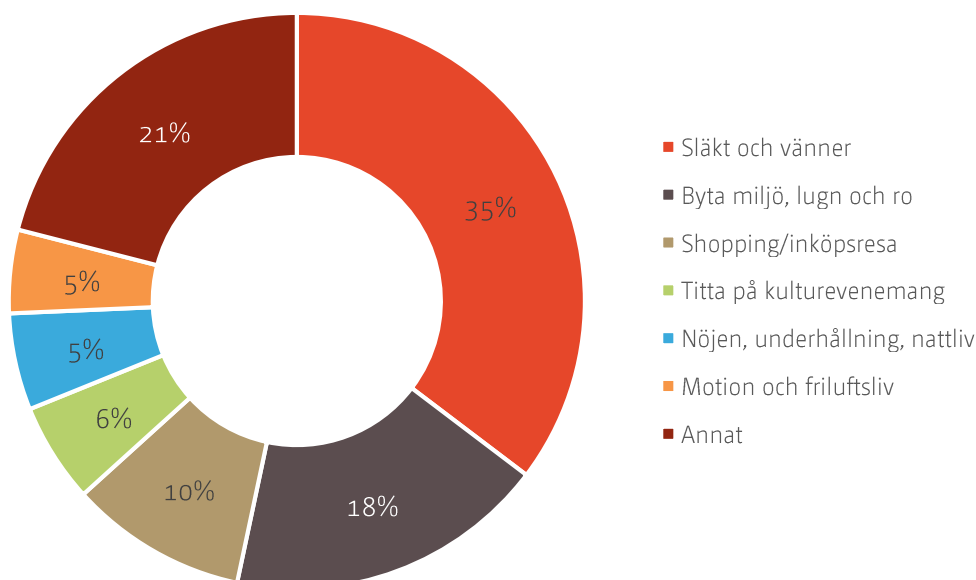
Nulägesanalys av turismen i Motala kommun

Innan vi presenterar prognosen för den årliga turismekonomiska effekten av Lalandia i Motala presenterar vi både den uppskattade turistekonomiska effekten för Motala kommun för 2016, samt gästnattsutvecklingen för Motala under senare år. Detta för att få en uppfattning av turismen idag generellt i Motala kommun och dess historiska utveckling.

Nuvarande turismekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av turismen i Motala kommun 2016

Enligt beräkningar så genererade den turismen till Motala år 2016 en omsättning på ca 826 miljoner kronor vilket gav ca 452 teoretiska årsverken. Denna turistekonomiska omsättning i kommunen som uppstår till följd av dess turisters konsumtion på boendeanläggningar, restauranger och caféer, besöksmål och attraktioner, livsmedelsbutiker och andra butiker, på bensinstationer, i taxi- företag osv, men också av vad invånare konsumerar i samband med sin turistiska resa till andra kommuner och utlandet.

Figur 1 Primärt ressyfte till Östergötlands län

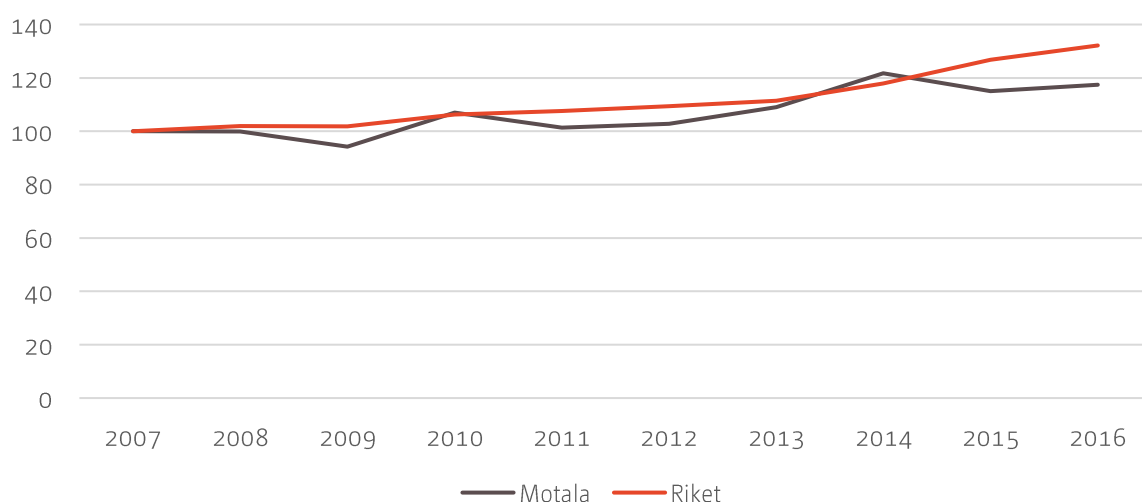
Den främsta reseanledningen vi ser generellt för att resa till Östergötland under 2016 var för att besöka släkt och vänner. Närmare var tredje respondent har uppgett detta som sitt primära resesyfte. Shopping eller inköp av något slag är det näst vanligaste svaret tätt följt av

svarsalternativet vistelse i eget fritidshus. Notera att diagrammet redovisar resor som skett under fritiden, den inkluderar alltså inte affärsresor. Diagrammet visar att det finns en tillväxtpotential inom shopping och nöjen som reseanledningar.

Gästnattsutvecklingen i Motala kommun

Motala har haft en positiv utveckling rörande kommersiella gästnätter under perioden 2007-2016. Den senaste 10-årsperioden har sett en ökning av antalet gästnätter i Motala med 17 procent. Riket som helhet har gått något starkare, 32 procent. Totalt finns det 16 anläggningar som rapporterar gästnattsstatistik till SCB.

Figur 2 Indexerad utveckling av gästnätter för HSV i Motala och riket 2007-2016

Källa SCB

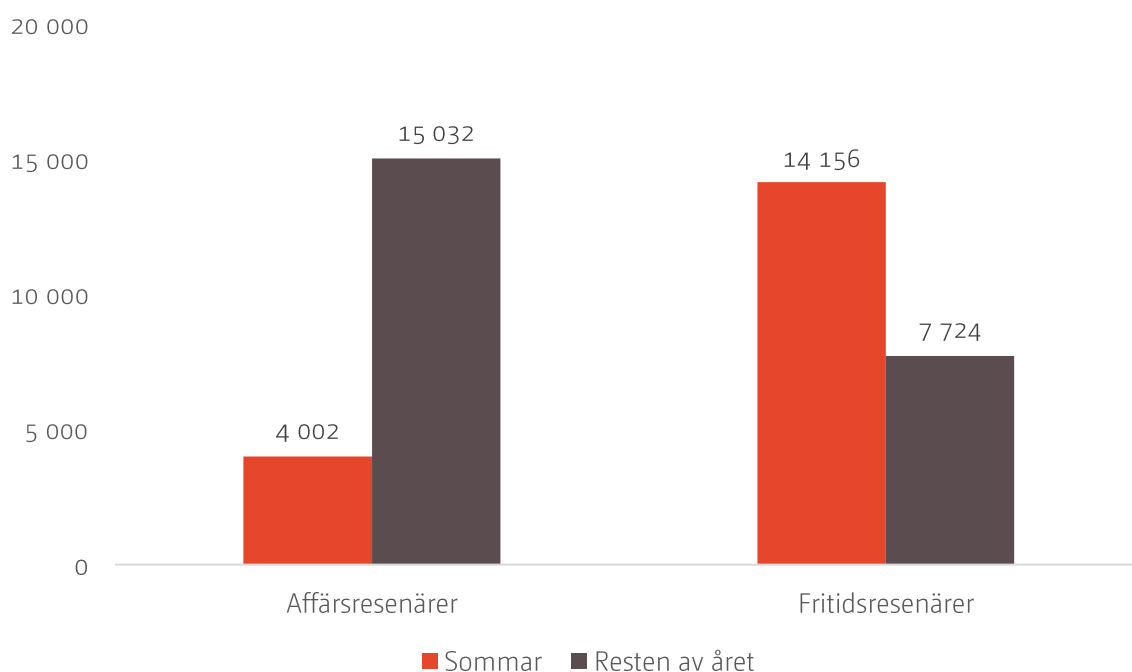
I Motala finns det fem öppna campinganläggningar som rapporterade totalt 29 701 gästnätter för 2016. Campingstatistiken för tidigare år är sekretessbelagd eftersom antalet öppna anläggningar som rapporterade till SCB var för få för att statistiken skall kunna presenteras på kommunnivå.

Den totala kapaciteten på hotell, stugby och vandrarhem i Motala uppgick år 2016 till 89 683 rum eller 247 901 bäddar. Den totala rums- och bäddkapaciteten tas fram genom att multiplicera antalet rum och bäddar med anläggningarnas sammanlagda öppethållandedagar och levereras av SCB.

Den allra vanligaste för svenska turister i Motala är att de övernattar hos släkt- och vänner eller i eget fritidshus och därmed inte betalar något för sitt boende. De icke-kommersiella boendeformerna står för 77 procent av samtliga svenska turistiska övernattningar enligt STS-rapporten för Motala kommun 2015. Motala har en relativt låg andel kommersiella gästnätter vid en

jämförelse med snittet för svenska kommuner. Det beror med all säkerhet på att gästnätter på privatförmedlade boende utgör en betydande del i gästnattsstatistiken för en evenemangskommun som Motala. Evenemangen med anknytning till cykelloppen genererar årligen en ansevärd mängd kommersiella gästnätter i Motala.

Figur 3 Gästnätter på hotell i Motala 2016 affärs- och fritidsresenärer

Källa SCB

I den officiella statistiken över kommersiella boendeanläggningar är det endast inom kategorin hotell som en åtskillnad görs med avseende på om gästens övernattnings skett som del av en fritidsresa eller en affärsresa. Diagrammet ovan visar att det i Motala är ungefär lika många gästnätter under sommarperioden juni-augusti som under resterande 9 månader under året, 18 158 respektive 22 756 gästnätter. Fritidsresenärer är i majoritet under sommaren och vice versa under resten av året.

Beläggingsgraden på boendeanläggningar i Motala kommun varierar över årets månader och är egentligen bara tillfredsställande under juli. Generellt sätt finns det gott om ledig kapacitet och ett stort behov av att öka beläggingsgraden som för 2016 låg i snitt på 33 procent.

Resultat

I detta avsnitt redovisas den adderade turismekonomiska omsättning som besökarna på Lalandia vattenpark väntas generera i Motala kommun år 2021. De besökare som i första hand besöker Motala kommun utan ett direkt syfte att besöka Lalandia vattenpark räknas inte in i nedan beräkningar av den adderade turismekonomiska omsättningen. Den omsättning som redovisas i detta avsnitt består till stor del av konsumtion på vattenparken, men även annan konsumtion i Motala under vistelsen ingår i beräkningarna.

Figur 4 Antal turister uppdelat på upptagningsområde

Enligt Lalandias beräkningar kommer ungefär 600 000 turistiska besök göras på Lalandia under vattenparkens första verksamhetsår. Dessa besök har sedan räknats om till ett antal besökare beroende på vistelselängden turisterna väntas ha på Lalandia och Motala kommun. Antalet turister väntas uppgå till 320 000 och är distribuerade enligt figuren ovan. Dessa turister bedöms göra ungefär 600 000 besök. Då denna anläggning byggs primärt för turister från Europa och andra delar av Sverige är distributionen mellan primärt och sekundärt förväntat.

Då vattenparken primärt kommer besökas av barnfamiljer kan den dagliga konsumtionen på och utanför vattenparken förväntas vara något lägre än den konsumtion som skulle uppstå om alla turister var vuxna. I HUI:s stora databas över turismen i Sverige finns det en tydlig koppling mellan sättet en turist bor på och konsumtionen som äger rum. Detta innefattar inte bara utlägg för logi, utan även för andra utläggskategorier. Exempelvis spenderar personer som bor på hotell nästan dubbelt så mycket på restaurangbesök än turister som bor på stugbyar.

Figur 5 Prognos för adderad turismomsättning 2021

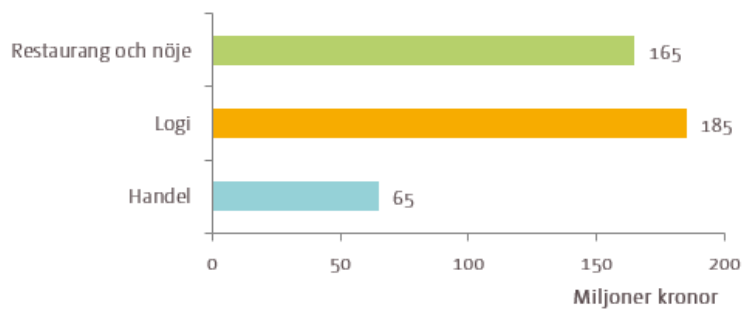
HUI Research bedömer att den totala adderade turismomsättningen uppgår till 415 miljoner kronor och bedöms fördela sig enligt ovan. Ungefär 69 procent av omsättningen bedöms hamna på Lalandia vattenpark, medan ungefär 31 procent av konsumtionen bedöms ske utanför området. Detta beror på att Lalandia vattenpark har ett starkt utbud av nöjen, restauranger och souveniraffärer. Uppdelat enligt de olika målgrupperna vi fått uppgifter om från Lalandia A/S uppgår turismomsättningen enligt följande tabell.

Tabell 3 Turistomsättning uppdelat per turistgrupp

Turistgrupper	Fritidsresenärer, övernattande på Lalandia	Grupper	Fritidsresenärer, övernattande i Motala	Dagbesökare
Turistomsättning	320 mkr	35 mkr	40 mkr	20 mkr

Den absoluta majoriteten av den turistekonomiska omsättningen kommer av fritidsresenärer som övernattar på Lalandia. Då denna grupp står för 450 000 av de cirka 550 000 gästnätter som estimeras på Lalandia och i Motala är det också naturligt att de står för en stor del av omsättningen. Grupper, sportklubbar eller konferenser står för cirka 7 procent av omsättningen. 10 procent av omsättningen kommer från fritidsresenärer som övernattar i Motala kommun, medan dagbesökare står för runt 5 procent.

Figur 6. Prognostiserad turismomsättning per bransch 2021

Total adderad
omsättning år
2021 är
415 mkr

HUI Research bedömer att den totala adderade turismomsättningen uppgår till 415 miljoner kronor och att den branskmässigt fördelar sig enligt figuren nedan. Logi är en bransch som bedöms kraftigt gynnas av de planerade satsningarna. Även restaurang och nöje är en bransch som gynnas utav detta. Båda branscherna adderade turismomsättning kommer främst att komma Lalandia tillhanda. HUI Research prognos gör gällande att cirka 45 procent av den adderade turismomsättningen kommer att tillfalla branschen logi. Restaurang och nöje kommer stå för 40 procent av den adderade turismomsättningen i Motala kommun.

Prognos samhällsekonomiska effekter på sysselsättning och skatteintäkter

Sysselsättning

Baserat på de tidigare delarna i denna rapport gör vi i detta avsnitt en beräkning av antalet heltids-sysselsatta som den ökade turismen som en nybyggnation av en Lalandias vattenpark i Motala kommun ger upphov till. Vår utgångspunkt i detta avsnitt är den presenterade prognosen för vad vattenparken kommer att medföra i termer av adderad turismomsättning för att sedan räkna om det till teoretiska årsverken.

Innan vi redovisar beräkning av antalet nya arbetstillfällen i termer av årsverken, som den adderade turismomsättningen (415 mkr) kan komma att ge upphov till, vill vi föra fram ett metodologiskt resonemang kring den här typen av beräkningar och bedömningar.

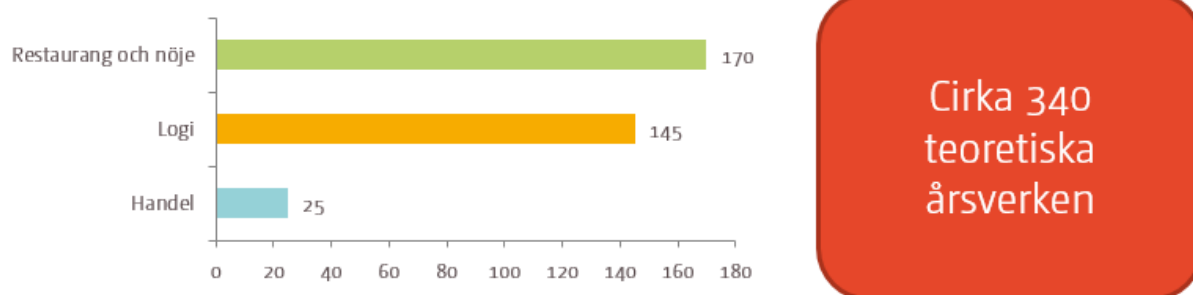
Teoretiskt kan omsättningsökningarna, tack vare Lalandias vattenpark, medföra nyanställningar i Motala kommun. I praktiken är det emellertid mycket svårt att beräkna vilken nivå av sysselsättningseffekt som kan komma att bli aktuell. Detta hänger samman med att effekter av en eller flera enskilda anläggningar inte låter sig isoleras. Vad som rent faktiskt krävs för att skapa ett nytt arbetstillfälle i Motala varierar från bransch till bransch, och hänger samman med de arbetsmarknadsmässiga förhållandena i Motala kommun som helhet.

HUI Research har vid bedömningarna av de teoretiska sysselsättningseffekterna utgått från nyckeltal för arbetskraftsintensiteten uttryckt i nettoomsättning/heltidsanställd för respektive delbransch Handel, Logi samt Restaurang och nöje. Dessa nyckeltal indikerar hur arbetskraftsintensiv respektive bransch är. Prognosen för den adderade turismekonomiska omsättningen till följd av Lalandias vattenpark (totalt omkring 390 mkr) delas upp per bransch (Handel, Logi, Restaurang & nöje). Därefter räknas den branshmässiga omsättningen om till heltidsanställningar eller årsverken, på basis av de nyckeltal som beskriver vad som krävs i termer av omsättning för att generera ett årsverke inom respektive bransch.

Prognoserna för den adderade omsättningsökningen tack vare Lalandias vattenpark är en framskrivning till år 2021. I beräkningar av vad denna omsättning kan komma att betyda i termer av sysselsättnings- och skatteeffekter har HUI Research utgått från de förutsättningar som råder idag. De sysselsättningseffekter som presenteras, liksom även de skatteeffekter som presenteras i kommande avsnitt, vilar på förutsättningen att inga strukturella förändringar kommer att ske varken inom arbetsmarknadsområdet eller inom skattepolitiken. I praktiken är dock detta ett antagande som faller utanför rimlighetens ramar. HUI Research gör emellertid bedömningen att det är alltför hypotetiskt att förutspå de framtida arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna i Östergötlands län, liksom det framtida skattepolitiska systemet.

Under ovanstående beskrivna förutsättningar, uppskattar HUI Research att den adderade omsättningen på Lalandia kan komma att generera omkring 340 teoretiska årsverken i Motala kommun, vilka branschmässigt fördelar sig enligt nedan. Ett årsverke motsvarar en persons arbetsinsats omräknad till heltid under ett år. Som vi tidigare nämnt kommer flertalet arbetstillfällen skapas under byggnationsfasen, dock ligger det utanför ramen för denna rapport.

Figur 7 Antal teoretiska årsverken per bransch

Vi kunde tidigare konstatera att logi är den bransch som bedöms gynnas mest omsättningsmässigt av de planerade satsningarna. Vid första anblick kan det därför förefalla överraskande att de teoretiska sysselsättningseffekterna inom logi (135 årsverken) är något färre i jämförelse med branschen restaurang och nöje (160 teoretiska årsverken). Skillnaden får dock sin förklaring i nedanstående stycke där vi kan se att det krävs betydligt mer i termer av omsättning för att generera ett årsverke inom Handel jämfört med inom Restaurang och nöje.

I beräkningen av antalet teoretiska årsverken har HUI Research utgått från SCB:s Statistikdatabas² som visar basfakta för företag enligt företagets ekonomi efter näringsgren (SNI). Av tabellen nedan framgår vilka SNI-koder HUI Research har baserat utdraget i databasen på, liksom även nyckeltalet "Nettoomsättningen per anställd" för valda SNI-koder.

Tabell 4 Nettoomsättning per anställd inom specifika branscher

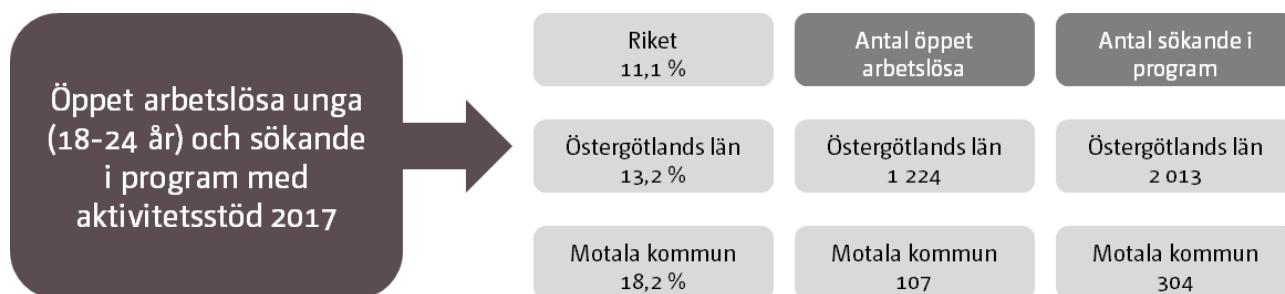
SNI-kod	Bransch	Nettoomsättning/anställd
47 detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	Handel*	3 014 480 kr
55 hotell, semesterbostäder, vandrarhem, campingplatser m.m.	Logi	1 264 055 kr
56 restauranger, cateringföretag, barer och pubar	Restaurang och nöje	960 294 kr

*Eftersom HUI Research bedömer att omsättningen inom bransch "Transport" enbart avser drivmedel, används nyckeltalet för sysselsättningsintensiteten inom bransch "Handel".

De arbetstillfällena som den adderade turismekonomiska konsumtionen i Motala kommun teoretiskt kan komma att ge upphov till, kan i praktiken se väldigt olika ut. Det kan röra sig om deltidstjänster, om personer som går från del- till heltid eller om personer som arbetar övertid osv. HUI Research anger de teoretiska sysselsättningseffekterna som heltidsanställningar. Låt oss för enkelhetens skull hålla fast vid detta som ett antagande i den kommande analysen³. Låt oss också anta att den primära målgruppen för de teoretiska heltidsanställningar (340 årsverken) som kan komma att skapas utgörs av ungdomar och unga vuxna. Detta är inte ett orimligt antagande om man beaktar hur de teoretiska årsverkerna fördelar sig branschmässigt. De arbetstillfällena som kan komma att skapas tillhör branscher som traditionellt attraherar den yngre delen av befolkningen. Hur ser de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna ut i Motala kommun och i Östergötlands län? Finns det ledig kapacitet i form av unga arbetslösa och hur mobil är arbetskraften?

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att andelen öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd var 9 procent i Östergötlands län februari 2017, och att motsvarande siffra för Riket var 7,7 procent. Arbetslöshetsstatistiken för den yngre delen av befolkningen (18-24 år) visar på något större skillnader mellan Östergötlands län och Riket som helhet.

Figur 8 Unga arbetslösa i Motala, Östergötlands län och riket

Källa: Arbetsförmedlingen, februari 2017

Ungdomsarbetslösheten i Östergötlands län uppgick februari 2017 till 13,2 procent och motsvarande andel för Motala kommun var 18,2 procent. Ungdomsarbetslösheten i Östergötlands län och Motala kommun var högre jämfört med riket som helhet (11,1 procent).

Om det skulle frigöras 340 nya årsverken i Motala kommun idag finns det enligt Arbetsförmedlingens statistik runt 1 200 öppet arbetslösa unga vuxna i Östergötlands län, varav omkring 100 av dessa är bosatta i Motala kommun. Statistiken visar således att det i dagsläget finns tillgänglig arbetskraft i Motala kommun och Östergötlands län som skulle kunna bemanna

³ De facto kommer de teoretiska sysselsättningsökningarna i Motala kommun inte enbart att utgöras av helårsanställningar. Visstids- eller deltidstjänster är en naturlig del av den svenska arbetsmarknaden. Ett möjligt scenario är att 150 heltidsjobb och 350-450 deltidstjänster skapas.

de omkring 315 teoretiska årsverken som kan komma att skapas i Motala. Notera att HUI Research prognos bygger på att de teoretiska sysselsättningseffekterna kan skapas år 2021. I dagsläget är det naturligtvis omöjligt att veta hur arbetslöshetsnivåerna kommer att se ut då, varför vi utgår från aktuell arbetslöshetsstatistik.

Sysselsättning under uppbyggnadsfasen

Inom ramen för uppdraget har vi inte haft möjlighet att göra beräkningar av antal arbetstillfällen till följd av etablerings- och uppbyggnadsfasen, men helt klart är att en investering på omkring en miljard kronor över två år kommer att föra med sig betydande sysselsättning inom byggbranschen under uppbyggnadsfasen och även viss sysselsättning under framtida drift och underhåll.

Kommunala skatteintäkter till följd av ett ökat inkomstskatteunderlag

I föregående avsnitt såg vi hur den adderade turismekonomiska omsättning som Lalandias vattenpark i teorin kan generera (415 mkr) kan komma att skapa teoretiska sysselsättningseffekter (340 teoretiska årsverken) för Motala kommun. I detta avsnitt ska vi gå vidare i analysen genom att utreda hur de omkring 340 teoretiska årsverkerna som nybyggnationen kan skapa påverkar Motala kommuns skatteintäkter.

Kommuners skatteuttag sker endast på inkomst, övrigt skatteuttag, exempelvis företagens vinstskatt, går till staten. Det innebär att för att en anläggning som Lalandia ska generera skatteeffekter för Motala kommun måste sysselsättningsökningen resultera i något av följande:

- Nya kommuninvånare
- Ökad inkomst bland befintliga kommuninvånare
- Ökad sysselsättningsgrad bland befintliga kommuninvånare

I föreliggande rapport har HUI Research gjort antaganden om, och scenarioanalyser av, hur stor andel av de teoretiska årsverken som anläggningen kan komma att generera som tillfaller tidigare arbetslösa personer i Motala kommun, alternativt personer som tack vare sin nya tjänst flyttat till kommunen, dvs. för kommunen nya skattebetalare. Utifrån dessa antaganden presenteras i kommande avsnitt olika nivåer för vattenparkbyggets teoretiska skatteeffekter.

De skatteeffekter som presenteras är baserade på den inkomstskatt som de nya jobben i teorin genererar. Skatteeffekterna har därefter justerats för effekter till följd av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Detta medför att inkomstskatteeffekterna har kompletterats med ett teoretiskt inkomstutjämningsbidrag från staten. Eventuella kostnadsutjämnings effekter har exkluderats, eftersom dessa är alltför teoretiska. HUI Research har utgått från rapporten "Kommunalekonomisk utjämning för kommuner 2017, utfall".

HUI Research bedömer att det finns olika scenarion för årliga teoretiska skatteeffekter i Motala kommun. Den maximala teoretiska skatteeffekten uppgår till omkring 23 miljoner kronor. Detta förutsätter att de 340 teoretiska arbetstillfällena tillfaller personer som antingen flyttar till Motala kommun för att arbeta eller som tidigare varit arbetslösa i Motala kommun. I båda fallen höjs kommunens skatteintäkter.

Scenario 2 Fördelningen inpendlare och de som bor och arbetar i Motala kommun är likartad efter bygget av Lalandias vattenpark. Omkring 80 procent av de 340 teoretiska årsverkena tillfaller nya skattebetalare i Motala kommun. Givet detta antagande skulle det innebära en skatteeffekt på omkring 19 miljoner kronor årligen.

Scenario 3 innebär en skatteeffekt på 12 miljoner kronor, vilket förutsätter att hälften av de nya arbetstillfällena tillfaller personer som flyttar till Motala kommun för att arbeta eller personer som tidigare varit arbetslösa i Motala kommun.

Scenario 4 utgår från samma logik, men under förutsättning att 25 procent av arbetstillfällena tillfaller personer som flyttar in till kommunen eller som tidigare varit arbetslösa.

Den teoretiska miniminivån för de kommunala skatteeffekterna är 0 kr. Detta scenario förutsätter att samtliga jobb som skapas i Motala kommun tillfaller arbetspendlare som bor utanför Motala kommun. I detta fall kommer skatteeffekterna annan kommun till godo, varför skatteeffekten för Motala kommun blir lika med noll.

Vilket av dessa scenarion som är mest sannolikt är en hypotetisk fråga som hänger samman med de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna i Östergötlands län 2021, givet att skattesystemet inte ändrats fram till dess.

Figur 9 Scenarion för teoretiska skatteeffekter i Motala kommun

HUI Research bedömer att i den mån personer kommer att flytta till Motala kommun tack vare de omkring 340 teoretiska årsverkerna, kommer dessa i huvudsak att komma från Östergötlands län.

Statliga skatteeffekter till följd av utländska turisternas konsumtion

En direkt skatt orsakad av turisternas konsumtion är "mervärdesskatten" (moms) som är ett påslag på alla konsumentpriser. Utländska turister betalar samma moms på sin konsumtion som svenska konsumenter gör, vilket betyder att besöksnäringen ger intäkter till staten från just mervärdesskatten. Den turismekonomiska skatteeffekten till följd av konsumtionsskatter, såsom moms och punktskatter, kan generellt sett endast beräknas på de utländska turisternas konsumtion. Anledningen är att de inhemska turisternas konsumtion är att betrakta som förflyttad konsumtion inom landet och det antas att om de inte spenderat pengarna på exempelvis en semesterresa så hade de spenderat pengarna på någonting annat. Detta kan anses vara ett försiktigt antagande. Viss effekt kan möjligen ses på konsumtionsnivån, däribland genom sekundära effekter. Sekundära och katalytiska effekter behandlar vi översiktligt senare i rapporten.

I beräkningarna av de teoretiska momseffekter som den adderade omsättningen i Motala kan medföra har HUI Research utgått från Tillväxtverkets rapport "Fakta om svensk turism", vilken beskriver den svenska besöksnäringens struktur 2015. I rapporten framgår att utländska turister genererade en konsumtion på motsvarande 112,6 mdkr i Sverige år 2015. Tillväxtverket har beräknat att utländska turister inbringade momsintäkter på motsvarande 14,6 mdkr i Sverige år 2015. Detta medför att 13 procent av de utländska turisternas totala konsumtion utgörs av

momsintäkter. Denna momskvot är ett nyckeltal som HUI Research har använt vid beräkningarna av de momsintäkter som Lalandias vattenpark kan komma att generera.

HUI Research bedömer att bygget av Lalandias vattenpark tillsammans kommer att medföra årliga turismomsättningsökningar i Motala kommun på motsvarande 415 miljoner kronor. Utländska turister kommer uppskattningsvis att svara för omkring 19 procent av denna omsättning. Givet den momskvot på 13 procent som redovisades ovan medför detta årliga momsintäkter för staten som uppskattningsvis uppgår till 11 miljoner kronor.

Om man lättar på antagandet om att konsumtionen är förflyttad skulle det gå att beräkna den ökade momsintäkten av så kallad kvarhållen konsumtion i Sverige. Lalandia kommer sannolikt skapa en ökad attraktionskraft nationellt till följd av nybyggnationen där fler svenskar väljer att semestra i Sverige istället för utlandet. Under förutsättningen att attraktionskraften nationellt ökar, kommer de statliga intäkterna också att öka. Effekten av denna förflyttning ger dock endast en effekt på de statliga intäkterna, och därför ingen turismekonomisk effekt. För varje svensk som väljer att spendera sin semester på Lalandia istället för utlandet, ökar de svenska momsintäkterna. Således kan ytterligare momsintäkter adderas till det värde vi angivit om 11 miljoner kronor. HUI kan inte i dagsläget bedöma hur stor denna eventuella kvarhållna konsumtion blir, vilket gör att vi inte gör någon konkret utfästelse. Med reservation för resonemanget ovan uppskattar vi att en kvarhållen konsumtion om 10-20 procent uppgår till 5-10 miljoner kronor i ytterligare moms.

Sekundära och katalytiska effekter

Investeringar och attraktioner av den här storleken innebär inte bara direkt omsättning för anläggningen och övriga företag inom besöksnäring och handel på destinationen. Nya attraktioner av den här storleken för ofta med sig olika sekundära effekter som kan delas upp i indirekta effekter (försörjningskedjan till besöksnäringen), inducerande effekter (följdkonsumtion) och katalytiska effekter som leder till utveckling av befintliga verksamheter, nya aktiviteter och etablering av nya verksamheter. Vidare stärker det både destinationens och regionens attraktionskraft och konkurrenskraft vilket främjar möjligheterna att locka till sig såväl nya besökare, invånare och företag som behålla befintliga.

Det är inte möjligt att hitta referensanläggningar med identiska förutsättningar men med utgångspunkt från tre referensanläggningar av någorlunda likartad karaktär, lokalisering och betydelse kombinerat med vår erfarenhet och expertis för vi nedan ett resonemang kring vad Lalandias planerade investeringar i vattenland och stugby kan föra med sig för sekundära effekter för Motala kommun och den kringliggande Östergötlandsregionen.

Effekter under idé- och planeringsfasen

Redan från det att en satsning av den här storleken presenteras skickar det positiva signaler till omgivningen som bidrar till framtidstro och ett mer positivt näringslivsklimat vilket kan sätta igång processer hos såväl individer, entreprenörer och företag. Rätt hanterat och utnyttjat kan det signalera utveckling och framåtanda och bidra till att andra initiativ tas till att starta och etablera verksamheter, förbättrings- och utvecklingsprojekt mm.

Effekter under uppbyggnadsfasen

Etablerings- och uppbyggnadsfasen innebär en kraftigt förhöjd aktivitet i regionen genom planering, projektering, byggnationer, rekrytering, reklam etc. Det kommer att innebära omfattande inköp av varor och tjänster vilket kommer att skapa sysselsättning inom många branscher i Motala kommun.

Positiva effekter för besöksnäring, handel och övrigt näringsliv

När Lalandia är i full drift bedömer vi att dessa kompletterande anläggningar och den ökade volymen kommer att bidra till att förlänga säsongen och i viss mån bygga nya säsonger vilket kommer att gynna besöksnäringen i stort i regionen. Den ökade volymen av besökare ger ökad köpkraft och efterfrågan vilket säkerligen kommer att bidra till nya företag inom besöksnäringen, handel och närliggande branscher.

Stärker platsens varumärke och attraktionskraft

Lalandia är redan idag starkt förknippat med Motala och bidrar till platsens varumärke. Vår bedömning är att de nya anläggningarna kommer att bidra ytterligare till att stärka varumärke och attraktionskraft för Motala och Östergötland som destination. Det stärker anledningen till att besöka Motala och regionen och för många kan det utgöra primär reseanledning. Vi tror även att det kommer att ha en stor betydelse för kommunens attraktionskraft ur ett invånarperspektiv genom att Motalaborna får tillgång till en helt ny typ av fritidsnöje och handelsutbud som inte finns på nära håll. De som bor i exempelvis Stockholm eller Göteborg vet vilken oerhört stark och älskad tillgång Gröna Lund respektive Liseberg är för såväl barn och ungdomar som familjer.

Språngbräda och arbetstillfällen för ungdomar

Besöksnäring och detaljhandel är de branscher som är allra viktigast för att skapa arbetstillfällen för grupper som generellt sett har det svårt på arbetsmarknaden såsom ungdomar och utlandsfödda svenskar. Anläggningarna kommer att varje år skapa många arbetstillfällen för just dessa grupper. Det ger ett första steg in på arbetsmarknaden och möjlighet att få en första bra yrkeserfarenhet och chanser till goda referenser vilket skapar bättre förutsättningar för att få fasta anställningar framöver. Besöksnäringen är väldigt bra start i yrkeslivet på så sätt att man genomgående arbetar med människor och service. Det ger en god träning i att arbeta med andra människor, ge service till kunder och man får en god förståelse för hur människor fungerar enskilt och i grupp vilket man har stor glädje av hela yrkeslivet.

Sammanfattning och reflektioner

Bygget av Lalandia vattenpark i Motala kommun kommer ha en mycket positiv effekt på turismen i kommunen. Den årliga turistekonomiska omsättningen i kommunen beräknas kunna öka med över 50 procent om Lalandia etableras. Motala kommun kommer få ett ökat attraktionsvärde och ett starkare varumärke som resultat av etableringen. Med den planerade expansionen av verksamheten vid Luxor center kan Motala kommun i framtiden bli ett större kommersiellt och turistiskt centrum.

Antalet tillströmning av turister i Motala bedöms öka kraftigt. Antalet gästnätter beräknas öka med över fem gånger det antal som redovisades i den preliminära gästnattstatistiken för 2016. Även om gästnätterna primärt kommer hamna på Lalandias vattenpark är det en dramatisk ökning av mängden turister som vistas i Motala kommun varje år. Det väntas komma 320 000 nya unika turister till Motala kommun till följd av Lalandias etablering som kommer att tillföra totalt ca 550 000 ytterligare gästnätter på ett år. Förutom den ekonomiska effekten till följd av turisterna så kommer etableringen av Lalandia få andra icke- monetära och långsiktiga effekter på Motala som kommun. Motala kommer bli ett attraktivt resmål inom Sverige.

Den samlade turistekonomiska omsättningen kommer uppgå till 415 miljoner kronor per år i Motala kommun. 285 miljoner kronor bedöms omsättas på Lalandia, medan 130 miljoner kronor bedöms omsättas i Motala kommun. Denna turismomsättning kommer främst hamna i näringar som domineras av ung arbetskraft, såsom logi-, restaurang- och nöjesverksamheter.

HUI:s bedömning är att ungefär 340 teoretiska årsverken kan skapas i Motala kommun som ett resultat av etableringen av Lalandia. Detta kommer komma den övriga näringen i Motala till del, speciellt inom hotell och restaurang. Denna bransch domineras av unga, vilket sannolikt skulle minska arbetslösheten i kommunen för denna åldersgrupp. Den största andelen av dessa nyanställningar bedöms komma från kommunen, vilket ökar skatteintäkterna med ungefär 19 miljoner kronor. Dessutom bedöms de utländska turisterna som kommer till Motala kommun som ett resultat av byggnationen av Lalandia att generera momsintäkter på uppskattningsvis 11-21 miljoner kronor. Den sammanlagda skatteeffekten bedöms därför bli mellan 30-40 miljoner kronor.

*Se sid 18 för vidare resonemang för intervaller